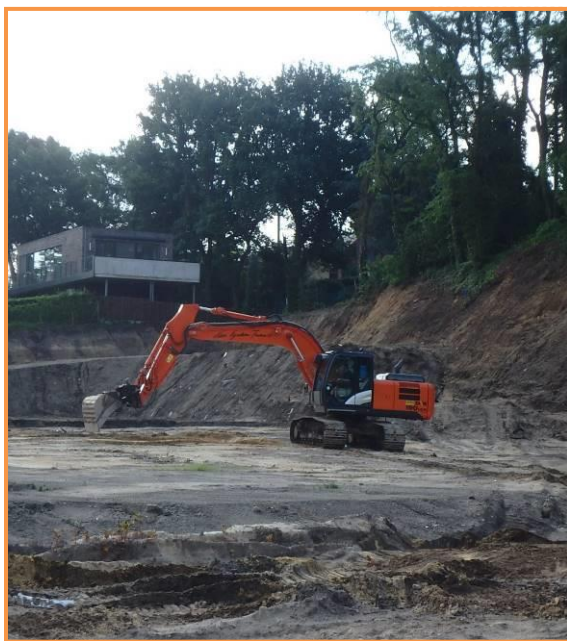

ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM

GENK - CALVARIESTRAAT

J. CLAESSEN, B. VAN GENECHTEN, JEROEN WIJNEN
& R. VAN DE KONIJNENBURG
JUNI 2016

COLOFON

Opgraving ☐

Vergunningsnummer:

Datum aanvraag:

Naam aanvrager:

Naam site:

Prospectie ☒

2016/211

28/04/2016

Jan Claesen

Genk, Calvariestraat

Project

Archeologische prospectie met ingreep in de bodem – Genk, Calvariestraat.

Opdrachtgever

BEST PROJECTS bvba

Het Dorlik 16

3500 Hasselt

Opdrachtnemer

ARCHEBO bvba

Merelnest 5

B-3470 Kortenaken, België

BE 0834.280.172

+32 (0)499/24.65.89

info@archebo.be

Projectuitvoering

Jan Claesen, ARCHEBO bvba

Ben Van Genechten, ARCHEBO bvba

Rik van de Konijnenburg, Haast bvba

Jeroen Wijnen, Land!

ARCHEBO-rapport 2016/008

ISSN 2034-5615

© 2016 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

Inhoud

ADMINISTRATIEVE FICHE	i
1. INLEIDING	1
2. PROJECTBESCHRIJVING	1
3. SITUERING VAN HET ONDERZOEKSGBIED	3
4. BODEMKUNDIGE SITUERING EN EVALUATIE	3
5. GEPLANEDE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	9
6. ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING	10
7. METHODE	11
8. RESULTATEN PROEFSLEUVEN	12
8.1. ARCHEOLOGISCHE NIVEAUS	12
8.2. ARCHEOLOGISCHE SPOREN EN STRUCTUREN	12
8.3. ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN	13
9. EVALUATIE, WAARDERING EN AANBEVELINGEN	13
9.1. Evaluatie en beantwoording onderzoeksvragen	13
9.2. Waardering	15
9.3. Aanbevelingen	15
10. BIBLIOGRAFIE	15
11. BIJLAGEN	16

ADMINISTRATIEVE FICHE

Opdrachtgever BEST PROJECTS bvba

Uitvoerder ARCHEBO bvba

Vergunninghouder Jan Claesen

Bewaarplaats archief BEST PROJECTS bvba

Bewaarplaats vondsten BEST PROJECTS bvba

Vergunningsnummer 2016/211

Projectcode GECA

Vindplaatsnaam Genk, Calvariestraat

Locatie Provincie Limburg

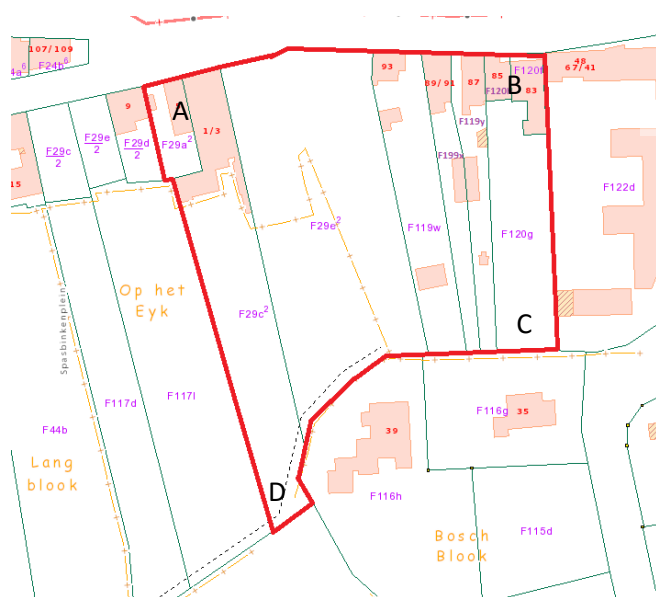
Gemeente Genk

Deelgemeente Genk

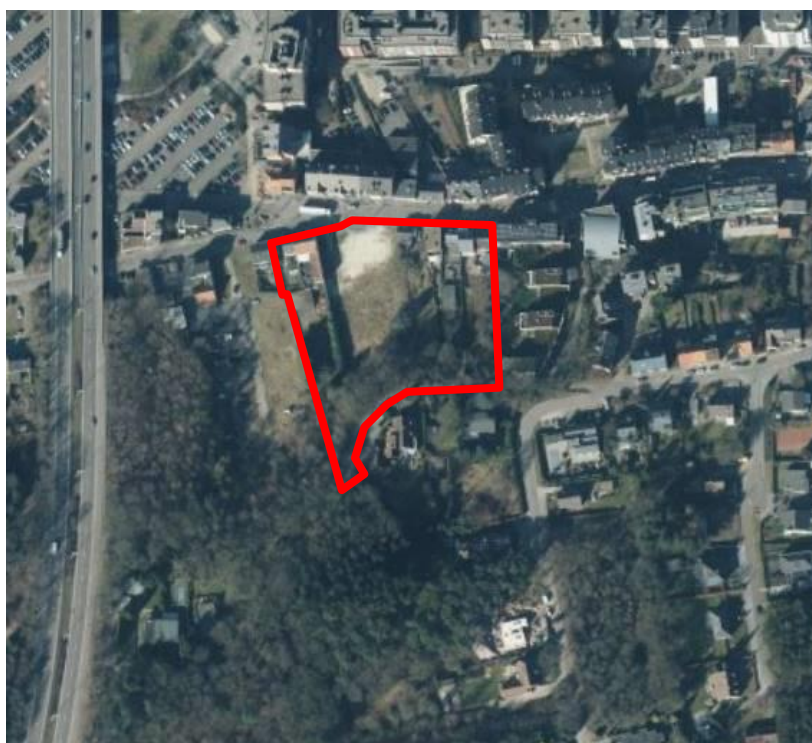
Plaats Calvariestraat

Lambertcoördinaten	A	x	228788
		Y	184238
	B	x	228913
		Y	184251
	C	x	228912
		Y	184172
	D	x	228833
		Y	184131

Kadaster (CadGIS 2015) Afd. 5, sec. F percelen : 29A2, 29C2, 29^E2, 119W, 119X, 119Y, 120F, 120G en 120H.

Kaart onderzoeksgebied

Begin- en einddatum terreinwerk	9-6-2016
Grootte projectgebied	7328 m ²
Grootte onderzochte oppervlakte	65,7 m ²

1. INLEIDING

Binnen de stedenbouwkundige vergunning voor de bouw van woningen werd een archeologische prospectie met ingreep in de bodem opgelegd door het Agentschap Onroerend Erfgoed aan de bouwheer.

De opdracht werd door de bouwheer, Best Projects bvba , toegekend aan ARCHEBO bvba op 27 april 2016.

De prospectievergunning werd afgeleverd op 4 mei 2016.

Dit document vormt het eindrapport van deze opdracht.

2. PROJECTBESCHRIJVING

Het doel van het proefsleuvenonderzoek is de detectie van sites met bodemsporen. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er tekenen van erosie?
- Is er sprake van één of meerdere begraven bodems, o.a. de Usselobodem?
- Zijn er losse vondsten (aardewerk, lithische artefacten, ...) aanwezig? Zo ja, zijn dit geïsoleerde vondsten of is er sprake van vondstconcentraties? Kunnen deze concentraties wijzen op de aanwezigheid van een prehistorische site?
- Hoe is de bewaringstoestand van de prehistorische site(s)?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk op antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
  - o Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
  - o Wat is de omvang?
  - o Komen er oversnijdingen voor?
  - o Wat is het geschatte aantal individuen?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologische vindplaatsen?
- Wat is de relatie tussen bodem en de archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
  - o Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
  - o Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

De opgeleverde eindproducten omvatten (in overeenstemming met de BVS):

- Het eindrapport
- Het werkputinplantingsplan
- Sporenplannen
- Het onderzoeksarchief, met onder meer:
  - Inventarislijsten vondsten, sporenbeschrijving, plannen/tekeningen, foto's
  - Dagboek
  - Rapport
  - Foto's, plannen/tekeningen, profieltekeningen en beschrijvingen
  - Vondsten

3. SITUERING VAN HET ONDERZOEKSGBIED

Het projectgebied bevindt zich ten noorden van het centrum van Genk. In het westen wordt het terrein begrensd door de Westerring, ten zuiden en ten oosten loopt de Steeneikstraat. In het oosten vormen 't Hofke en de Steeneikstraat de begrenzing. Kadastraal valt het terrein onder afdeling 5, sectie F, percelen 29A2, 29C2, 29E2, 119W, 119X, 119Y, 120F, 120G en 120H.

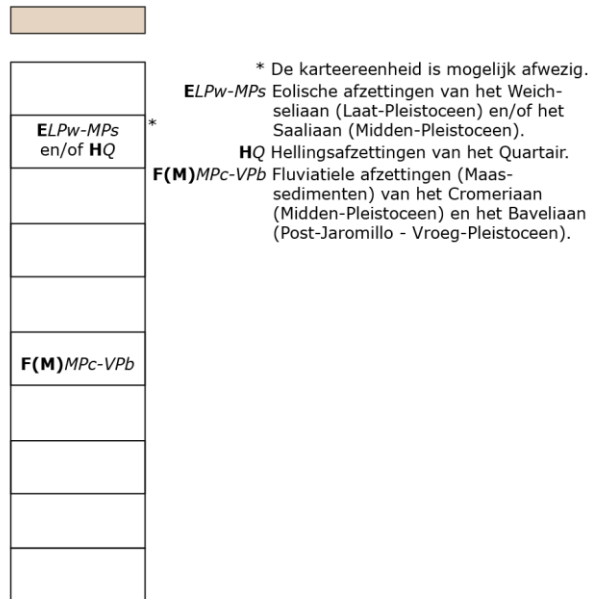
Figuur 1: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied in rood (NGI, 2016).

4. BODEMKUNDIGE SITUERING EN EVALUATIE

Genk is gelegen op het Kempisch Plateau. Het Kempisch Plateau wordt daar versneden door een aantal noordoost-zuidwest gerichte valleien met beken die behoren tot het Scheldebekken. Topografisch gezien ligt het onderzoeksgebied net ten zuiden van het dal van de Dorpsbeek op de flank van een heuvel. De Dorpsbeek stroomt op ca. 100 m ten zuiden van het onderzoeksgebied. De tertiaire ondergrond bevindt zich in de omgeving van het onderzoeksgebied op ca 4 m diepte.¹ Onder een afdekking van voornamelijk eolische afzettingen en fluviatiele afzettingen uit het Quartair, dagzomen de Midden tot Onder-Miocene afzettingen van het Lid van Genk, Formatie van Bolderberg, die vanwege de grotere diepte waarop deze voorkomen minder relevant zijn. Daarom beperkt deze aardwetenschappelijke beschrijving zich tot de Quartaire afzettingen.

¹ Beerten, 2005, 4, Databank Ondergrond Vlaanderen.

Volgens de profieltypenkaart is het Tertiair afgedekt met Quartaire afzettingen met aan de basis sedimenten van fluviatiele herkomst en sedimenten van eolische herkomst aan of dicht aan de oppervlakte. De fluviatiele afzettingen (F(M) MPC-VPb) aan de basis bestaan uit Maassedimenten van het Cromeriaan (Midden-Pleistoceen) en het Baveliaan (Post-Jaromillo-Vroeg Pleistoceen). De eolische afzettingen en/of Hellingsafzettingen dateren van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en/of het Saaliaan (Midden-Pleistoceen) van het Quartair (ELPw-MPs en/of HQ).²

Deze fluviatiele afzettingen van de Maas (F(M) MPC-VPb) staan bekend als de Formatie van Zutendaal, die weer zijn onderverdeeld in de Winterslag Zanden en de Zutendaal Grinden. Zowel de Winterslag zanden als de Zutendaal grinden zijn in reliëf gezet en vormen nu het hoofdterras van de Maas dat morfologisch overeenkomt met het Kempisch Plateau.³ Het onderscheid tussen beide leden van de Formatie van Zutendaal is soms moeilijk te maken in boorbeschrijvingen. De verweringsgraad en de dominantie van zand of grind zijn de criteria die bij de boorbeschrijving worden gehanteerd.⁴ Volgens de Quartairgeologische profieltypenkaart zijn de fluviatiele afzettingen die zich in de ondergrond bevinden zich de Winterslag Zanden.⁵

Het Lid van de Winterslag Zanden dateert uit het Vroeg-Pleistoceen en wordt als de zandfaciës van het Kempisch Plateau beschouwd van de fluvio-glaciale Formatie van Zutendaal. De Winterslag Zanden bestaan uit middelmatig tot grof zand (minstens 75% is kleiner dan 0,5 mm) met grinden die verspreidt of in banken voorkomen. De sedimentaire structuren wijzen in de richting van een verwilderde rivier (vlechtend riviersysteem).⁶ Verwilderde rivieren zijn kenmerkend voor koudere perioden. In een koud klimaat varieert de waterafvoer van de rivieren gedurende het jaar veel meer dan bij rivieren in de huidige warme gematigde periode. In een koud klimaat is gedurende de zomer als de dooi is opgetreden de afvoer zeer groot en is de sedimentvracht eveneens groot. In de winter kan een riviervlakte vrijwel droog staan omdat het water dan is vastgelegd in sneeuw en ijs. Onder de

2 Beerten, 1999, Databank Ondergrond Vlaanderen.

3 Beerten, 2005, 24.

4 Beerten, 2005, 24.

5 Beerten, 1999, Databank Ondergrond Vlaanderen.

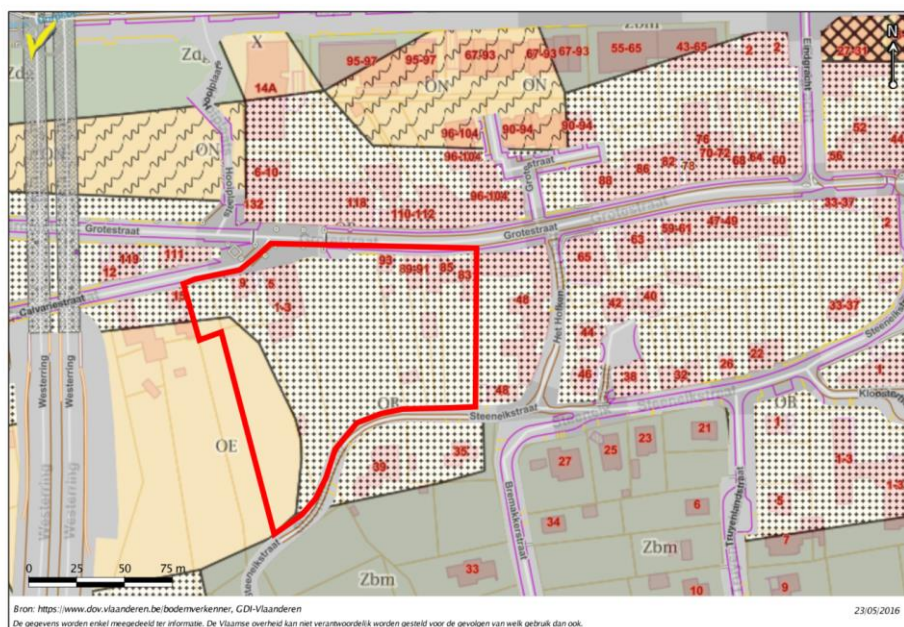
6 Beerten, 2005, 24.

in de koudere perioden heersende omstandigheden kon het hemel –en dooiwater veel moeilijker infiltreren naar het grondwater door de permafrost in de grond. Bij een vlechtend riviersysteem bestaan de rivieren uit meerdere geulen in tegenstelling tot de meanderende rivieren in warmere perioden, zoals in het huidige Holoceen.

Bovenop de Winterslag Zanden zijn eolische afzettingen afgezet. De dekzandafzettingen behorend tot de Formatie van Wildert zijn in het gehele onderzoeksgebied aanwezig.⁷

De Formatie van Wildert is afgezet onder periglaciale omstandigheden gedurende de Pleniglaciale periode (Brabantiaan) van de laatste ijstijd (Weichseliaan).⁸ Ze zijn gekenmerkt door een zwakke parallelle gelaagdheid waarbij lemiger en minder lemiger laagjes elkaar afwisselen. Lokaal kan er grindbijnemenging optreden door cryoturbaties.

Na de overgang Pleistoceen/Holoceen kon de vegetatie zich herstellen, waardoor er een meer uitgesproken bodemvorming kon optreden. Afhankelijk van de bodemvruchtbaarheid en waterhuishouding ging de bodem verbruinen, dan wel podzoleren. Een nattere bodem werd een humushoudende bovengrond gevormd met verschijnselen behorend bij een fluctuerende grondwaterspiegel zoals uitgesproken roestvlekken of ijzerconcreties in of net onder de bovengrond. Met de introductie van de landbouw vanaf het Neolithicum begon de mens het landschap intensiever te gebruiken. Door het landbouwkundig gebruik trad er voor een deel ook verschraling en degradatie van de bodem op, waardoor veel voormalige bouwlanden zich ontwikkelden tot woeste gronden. Vooral in de periode rond de IJzertijd zijn veel gronden verlaten door hun bewoners. Vanaf de Late Middeleeuwen konden zich in de zandgebieden plaggenbodems vormen door de bemesting van plaggenmest. De plaggenbemesting was beperkt tot de zandgronden die geschikt waren voor landbouwkundig gebruik, maar waar een bemesting voor een betere opbrengst zorgde. Er zijn aanwijzingen dat de eerste wijd verbreide plaggenophogingen in de Limburgse Kempen rond in de 14de/15de eeuw zijn begonnen, toen de Vlaamse steden opkwamen.⁹

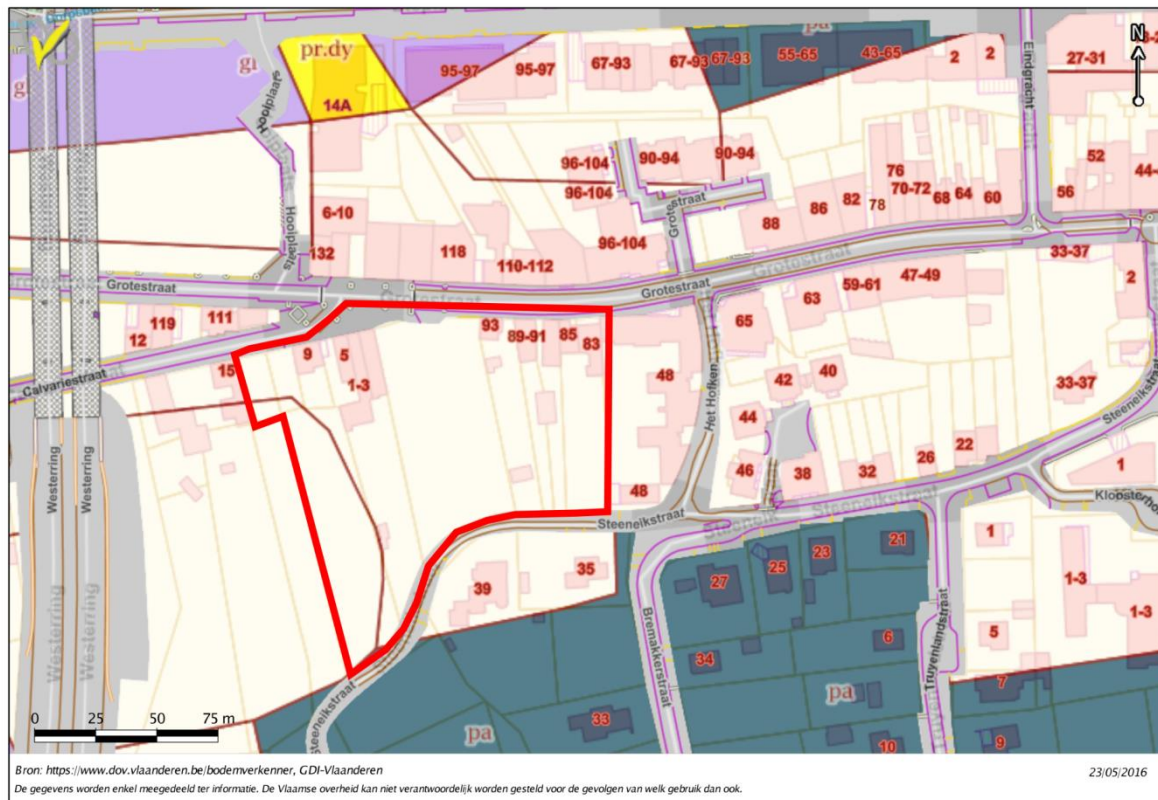
Figuur 2 : Bodemkaart volgens de Belgische bodemclassificatie. Rood omrand is het onderzoeksgebied

7 Beerten, 1999, Databank Ondergrond Vlaanderen.

8 Beerten, 2005, 26.

9 Hiddink en Renes 2007, 141-142, Verspay 2010, 10, Spek, 2004, 965.

Volgens de Databank Ondergrond Vlaanderen liggen in het onderzoeksgebied de bodemseries OB of overbouwd en OE of groeven. Deze bodemseries worden bij WRB Reference Soil Group geclassificeerd als Technosols/not surveyed. Net ten zuiden van het onderzoeksgebied is een droge zandbodem met dikke antropogene humus A horizont (Zbm) gekarteerd. Omdat deze binnen dezelfde landschapseenheid ligt, wordt aangenomen dat als de bodem intact is dat dan deze bodemserie binnen het onderzoeksgebied wordt aangetroffen.

Figuur 3 : Bodemkaart volgens de WRB Reference Soil Groups. Rood omrand is het onderzoeksgebied

Resultaten bodemkundig onderzoek

Het onderzoeksgebied bestond uit een terrein gelegen tegen een dalwand die grotendeels is ontgraven. De bodemopbouw is opgenomen in een wand van het ontgraven terrein (werkput 3) en in een profielkolom op het terrein zelf (werkput 2).

Het moedermateriaal van de bodems zoals is aangetroffen in de profielkolommen is van onder naar boven: is lichtgeel, zeer fijn, afgerond, goed gesorteerd, zwak siltig zand. Verder zijn op het terrein in het afgegraven deel matig grof, enigszins scherp, matig gesorteerd, zwak siltig zand met tenminste enkele kiezelstenen tot matig grindig zand aangetroffen, die de diepere ondergrond representeren. De matig grove, scherpe zanden zijn typisch voor fluviatiel afgezette zanden en vertegenwoordigen de Winterslag Zanden van de Formatie van Zutendaal, terwijl de zeer fijne, afgeronde zanden de daarop gelegen Formaties van Wildert (dekzanden) representeren.

Op het terrein zelf in werkput 2 is bovenop de boven beschreven dekzanden een donker grijsbruine, sterk geel gevlekt, zwak humeus, zwak siltig zand aangetroffen van 42 cm dikte, die een sterk verstoorde A-horizont representeert. Direct onder deze verstoorde A-horizont bevindt zich de C-horizont bestaande uit dekzanden. De grens tussen deze horizonten is scherp. In het wandprofiel is de bodemopbouw aangetroffen die de situatie representeert voordat het terrein werd afgegraven.

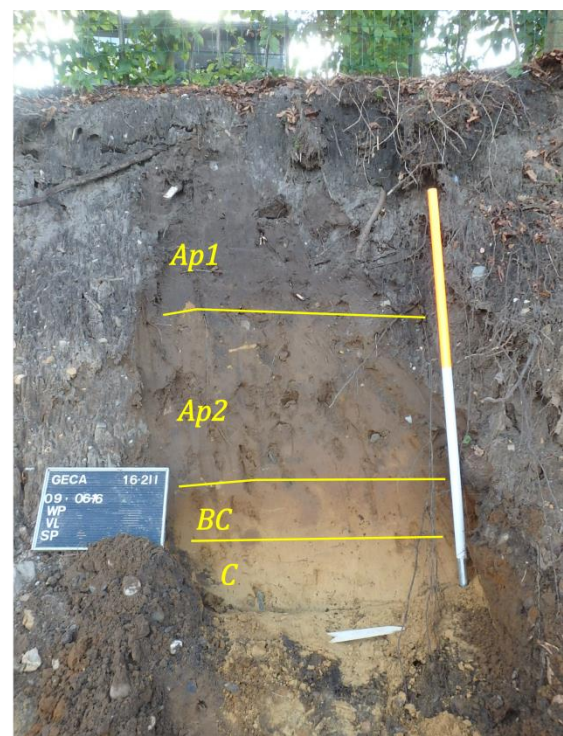

Tot 64 cm –mv is een donker grijsbruin, zwak humeus, zwak siltig zand met enkele grindstenen aangetroffen die de bovenste subhorizont (Ap1) van de A-horizont vertegenwoordigd. Vervolgens is tot 110 cm –mv bruin, zwak humeus, zwak siltig zand met enkele grindstenen aangetroffen, die de onderste subhorizont (Ap2) van de A-horizont representeert. Hieronder bevindt zich nog een oranjebruine BC-horizont, die uit zeer fijn, afgerond, goed gesorteerd, zwak siltig zand met enkele grindstenen bestaat. Tenslotte bevindt zich hieronder de C-horizont bestaande uit de dekzanden. Bodemkundig gezien is de bodem uit werkput 3 een zeer droge of droge zandbodem met een dikke antropogene humus A horizon (Zba of Zbm). Het is een plaggenbodem waarin twee fasen van het plaggendeek zijn te onderscheiden. Deze bodem is in de wand aangetroffen die het afgegraven terrein begrenst.

Profiel: Profielput, werkput 3

Hoogte: 40.53 m +TAW Vlakhoogte: 39.62 m +TAW

Horizont	Diepte (cm)	Beschrijving
Ap1	0 – 64	Donker grijsbruin, goed gesorteerd, zwak humeus, zwak siltig, zeer fijn zand, bouwvoor met enkele grindstenen, Ap-horizont
Ap2	64 – 110	Bruin, goed gesorteerd, zwak humeus, zwak siltig, zeer fijn zand met enkele grindstenen, Ap-horizont
BC	110 - 130	Oranjebruin, goed gesorteerd, zwak siltig, zeer fijn zand, met enkele grindstenen, BC-horizont in dekzand, Formatie van Wildert
C	130 - 150	Lichtgeel, goed gesorteerd, zwak siltig, zeer fijn zand, C-horizont in dekzand, Formatie van Wildert

Figuur 4 : Overzicht van het bodemprofiel bovenaan de steilwand

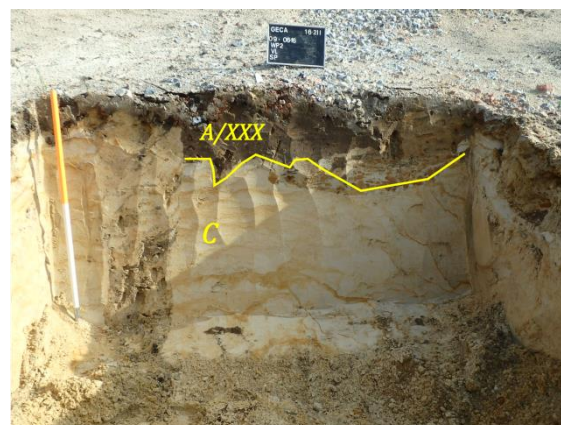
Profiel: Profielput, werkput 3

Locatie: Cavaleriestraat te Genk

N 236707.81 E 205392.17 LB72

Hoogte: 40.53 m +TAW Vlakhoogte: 39.62 m +TAW

Horizont	Diepte (cm)	Beschrijving
Ap/XXX	0 – 42	Donker grijsbruin, sterk geel gevlekt, goed gesorteerd, zwak humeus, zwak siltig, zeer fijn zand, verstoord, Ap-horizont/verstoorde (mogelijk erop gebrachte) humeuze bovenlaag
C	37 – 39	Licht geel, goed gesorteerd, zwak siltig, zeer fijn, zand, C-horizont, dekzand, Formatie van Wildert

Figuur 5 : Bodemprofiel in de ontgraven zone.

5. GEPLANDE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Best Projects bvba zal op het terrein de bouw van woningen realiseren.

Figuur 6: Ontwerpplan.

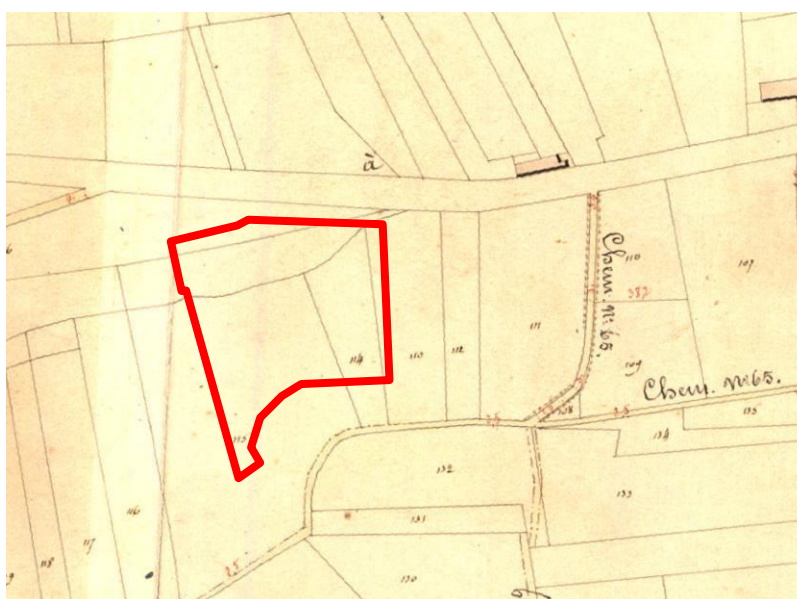

6. ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Op de Ferrariskaart wordt het onderzoeksgebied weergegeven als heidegebied. Ook op de Atlas der Buurtwegen valt er geen bebouwing waar te nemen op het terrein.

Figuur 7: Uittreksel uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied in rood (Geopunt, 2016).

Figuur 8: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied in rood (Geopunt, 2016).

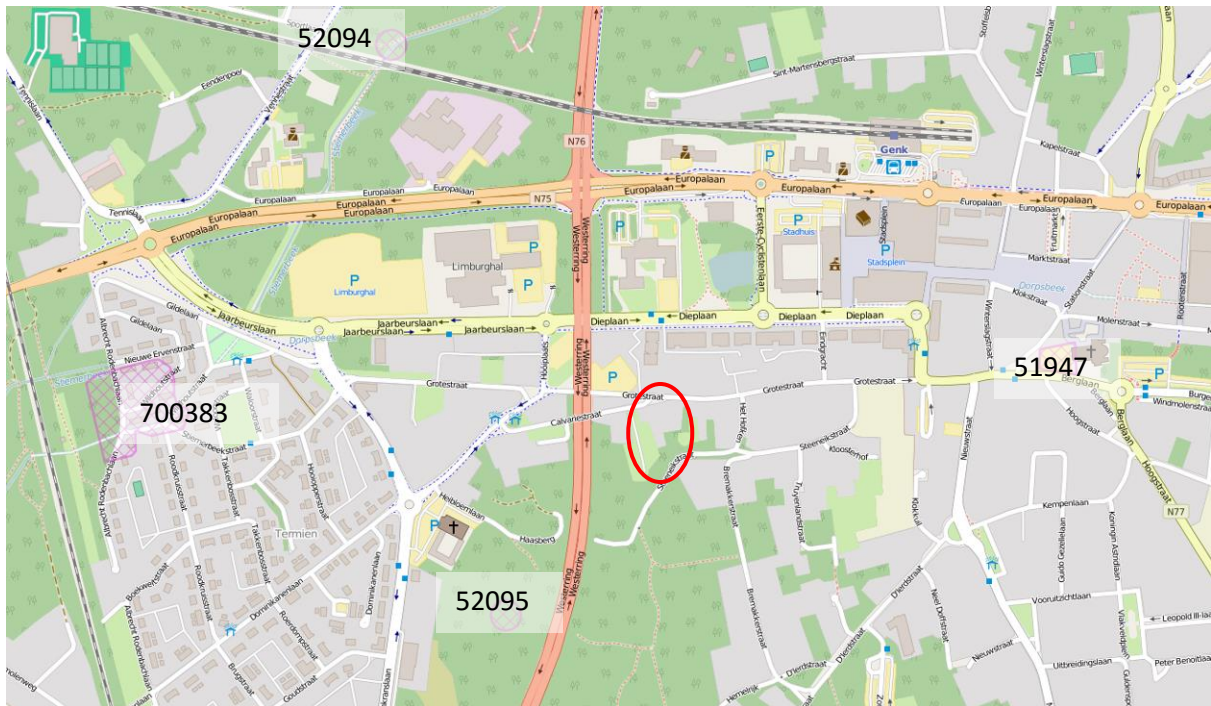
Volgens de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) bevinden zich enkele archeologische vindplaatsen in de buurt.

Ten noorden van het projectgebied werd een mesolithisch kampement aangetroffen (CAI-locatie 52094) waarbij verschillende kernen en een grote hoeveelheid silexafslag werd gevonden.

Ten westen bevond zich ter hoogte van locatie 700383 een 16de-eeuwse schans.

Tijdens verbouwingen aan een stal werd in 1968 een vondstenconcentratie lithisch materiaal gevonden (CAI-locatie 52095). Het gaat om een gepolijste bijl en enkele pijlpunten onder een hoop door vuur aangetaste stenen. Deze kunnen in het midden-neolithicum geplaatst worden.

Ter hoogte van locatie 51947 bevond zich de oorspronkelijke Sint-Martinuskerk. Deze gaat terug op een 8ste-eeuwse kapel waarbij ook enkele graven werden teruggevonden. Hierop volgde een 10de-eeuwse steenbouw waarvan de funderingen bewaard bleven. Het gaat om een rechthoekig zaalkerkje in zwerfstenen met vierkant koor. Hieraan werden achtereenvolgens een vierkante westtoren en twee zijbeuken toegevoegd. Daarna werd het Romaanse koor door een polygonaal gotisch koor vervangen en grepen er ook veranderingen plaats in de beuken.

Figuur 9: CAI met aanduiding projectgebied en vondstlocaties. (CAI 2014)

7. METHODE

Er werden 6 profielputten gegraven om een eerste evaluatie van het terrein te kennen. Deze afwijking van de bijzondere voorwaarden gebeurde in samenspraak met het Agentschap Onroerend Erfgoed. De afgraving gebeurde door een kraan op rupsbanden van 21 ton met tandeloze graafbak van 2 m breed. Nabij werkput 4 werd een sleuf gegraven om een horizontale evaluatie van de bodem te verkrijgen. Bovenaan het nog bestaande talud werd een profiel opgekuist, hetwelk het originele bodemprofiel nog bevatte. Aangezien met deze putten voldoende informatie over de vroegere afgraving werd bekomen, werd in samenspraak met het Agentschap Onroerend Erfgoed het onderzoek beëindigd.

8. RESULTATEN PROEFSLEUVEN

8.1. ARCHEOLOGISCHE NIVEAUS

Er werd geen archeologisch interessant niveau aangetroffen.

8.2. ARCHEOLOGISCHE SPOREN EN STRUCTUREN

Er werden geen archeologisch interessante sporen of structuren aangetroffen op het terrein. Het terrein was tot voor kort bebouwd, waardoor het relatief veel recente verstoringen kenden. Bovendien was het terrein in het verleden reeds afgegraven waardoor het archeologische niveau op de site verdwenen is. Het plangebied was rond het midden van de vorige eeuw een groeve. Het niveauverschil betreft dan ook plaatselijk meer dan 9 meter.

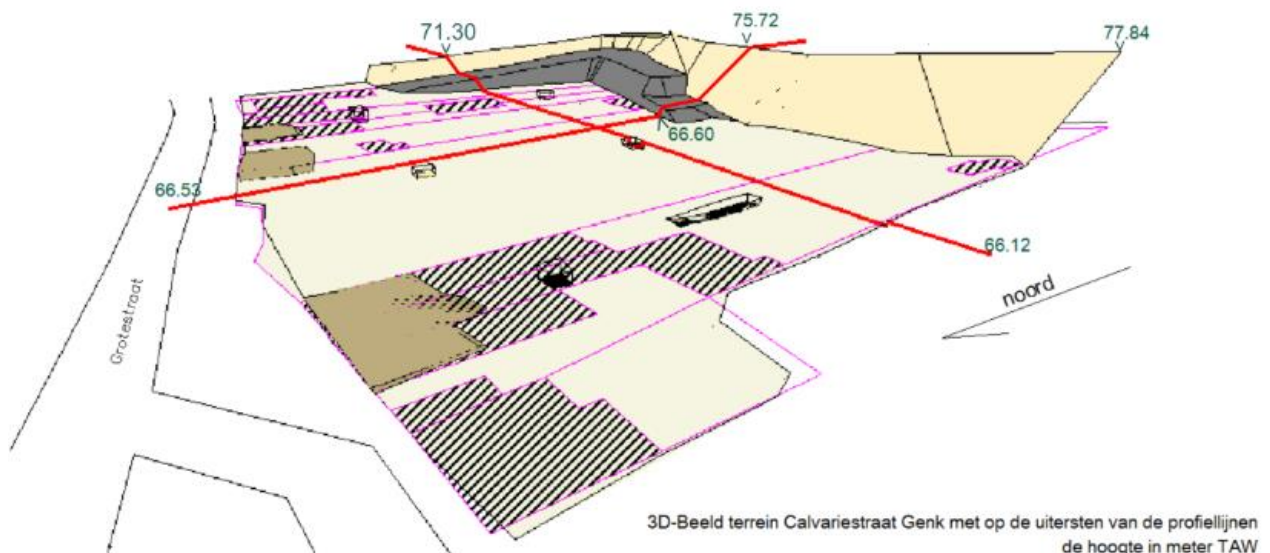

Figuur 10: Overzichtsfoto van de site (ARCHEBO bvba, 2016).

Figuur 11: Profielen in werkput 5 & 6 (ARCHEBO bvba, 2016).

Om een beeld te krijgen van de groeve activiteiten werd een 3D model ingetekend. Hierop kan duidelijk gezien worden dat de groeve plaatselijk meer dan 9m onder het maaiveld lag. Tevens kan men opmerken dat de groeve niet beperkt is tot dit onderzoeksgebied, maar eveneens doorloopt in westelijke richting.

Figuur 12 : 3-D model met hoogtepunten in TAW (HAAST bvba 2016)

8.3. ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN

Er werden geen archeologische vondsten gedaan op de site.

9. EVALUATIE, WAARDERING EN AANBEVELINGEN

9.1. EVALUATIE EN BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van het proefsleuvenonderzoek is de detectie van sites met bodemsporen. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?
  - o Aan de rand van het afgegraven terrein in de wand is een dikke antropogene humus A horizont van 110 cm dikte aangetroffen bestaande uit 2 fasen (subhorizonten) van een plaggendek met daaronder een oranjebruine BC-horizont en tenslotte een lichtgele C-horizont bestaande uit dekzanden (lichtgeel, zeer fijn, zwak siltig zand). Op het afgegraven terrein dat het onderzoeksgebied representeert is een matig dikke, sterk verstoorde (sterk geel gevlekt) A-horizont aangetroffen, die een scherpe grens vormt met het daaronder liggende dekzand (C-horizont). De laatst beschreven bodemopbouw representeert de situatie binnen het onderzoeksgebied zelf.
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
  - o In het projectgebied is het oorspronkelijk bodemprofiel enkel bovenaan op de steilwand bewaard.
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
  - o Het projectgebied is geheel afgegraven.
- Zijn er tekenen van erosie?
  - o N.v.t.
- Is er sprake van één of meerdere begraven bodems, o.a. de Usselobodem?
  - o Neen, het terrein is afgegraven. Verder zijn er geen begraven bodemhorizonten aangetroffen binnen de dekzandeenheid zoals een mogelijke Usselobodem.

- Zijn er losse vondsten (aardewerk, lithische artefacten, ...) aanwezig? Zo ja, zijn dit geïsoleerde vondsten of is er sprake van vondstconcentraties? Kunnen deze concentraties wijzen op de aanwezigheid van een prehistorische site?
  - Er werden geen losse vonden aangetroffen.
- Hoe is de bewaringstoestand van de prehistorische site(s)?
  - N.v.t.
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
  - Er werden buiten recente verstoringen geen archeologisch interessante sporen aangetroffen. Het terrein is in het verleden vergraven geweest.
- Zijn de sporen natuurlijk op antropogeen?
  - N.v.t.
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
  - N.v.t.
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
  - N.v.t.
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
  - N.v.t.
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
  - N.v.t.
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
  - N.v.t.
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
  - Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
    - N.v.t.
  - Wat is de omvang?
    - N.v.t.
  - Komen er oversnijdingen voor?
    - N.v.t.
  - Wat is het geschatte aantal individuen?
    - N.v.t.
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologische vindplaatsen?
  - N.v.t.
- Wat is de relatie tussen bodem en de archeologische sporen?
  - N.v.t.
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
  - Het onderzoeksgebied lag landschappelijk op een helling met een ondergrond bestaande uit de Winterslag Zanden van de fluvio-glaciale Formatie van Zutendaal met daarop de dekzanden van de Formatie van Wildert. Op dit moedermateriaal heeft zich in eerste instantie een podzolbodem kunnen ontwikkelen. Deze podzolbodem is bij het in cultuur brengen van het terrein verspit en toen het systeem van de plaggenbemesting was geïntroduceerd door de humeuze bovenlaag gewerkt. Op het aangrenzende terrein herkenbaar in de oostwand van het afgegraven onderzoeksgebied is een dikke antropogene humus A horizont aangetroffen van een plaggenbodem met een BC-horizont die is ontstaan door de podzolering in een vroeger stadium. Deze bodemopbouw of een daarop lijkende moet voor de afgraving van het onderzoeksgebied ook daar hebben gelegen.

- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
  - Neen, het terrein is simpelweg afgegraven.
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
  - N.v.t.
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
  - N.v.t.
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
  - N.v.t.
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
  - N.v.t.
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
  - Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
    - N.v.t.
  - Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
    - N.v.t.
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
  - N.v.t.
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
  - N.v.t.

9.2. WAARDERING

Het terrein is in het verleden reeds vergraven/afgegraven geweest. Hierdoor werd het archeologische niveau reeds vernietigd en werden er geen archeologisch interessante sporen aangetroffen.

9.3. AANBEVELINGEN

Ons advies aan het agentschap Onroerend Erfgoed luidt dat het terrein best kan vrijgegeven worden.

10. BIBLIOGRAFIE

AGIV (Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen) (2011), <http://www.agiv.be/gis/>.

CAI (Centrale Archeologische Inventaris) (2014), <https://cai.onroenderfgoed.be/>.

Koninklijke Bibliotheek van België (2010), Ferrariskaart, http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerrarisCarte_nl.html.

11. BIJLAGEN

- Fotolijst
- Plannenlijst

FOTOLIJST						
Fotonummer	Werkput	Overzichtsfoto	Spoor	Profiel	Opmerkingen	Datum
1	1			oost		9-6-2016
2	2			noord		9-6-2016
3	3			west		9-6-2016
4	4	x				9-6-2016
5					profiel talud	9-6-2016
6					detail profiel talud	9-6-2016
7	6			zuid		9-6-2016
8	5			west		9-6-2016
9		x			overzicht site	9-6-2016
10		x			overzicht site	9-6-2016
11		x			overzicht site	9-6-2016

PLANNENLIJST

Plan 1 Allesporenplan

